

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. vasario 28 d.(*)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Valstybės pagalba – Reglamentas (EB) Nr. 1998/2006 – SESV 35 straipsnis – De minimis pagalba mokesčio lengvatos forma – Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos ši mokesčio lengvata nesuteikiama investicijoms, eksportui skirtų prekių gamybai“

Byloje C-518/16

dėl *Sofiyiski gradski sad* (Sofijos miesto teismas, Bulgarija) 2016 m. rugsėjo 26 d. nutartimi, kuri Teisingumo Teismas gavo 2016 m. spalio 4 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

„ZPT“ AD

prieš

Narodno sabranie na Republika Bulgaria,

Varhoven administrativen sad,

Natsionalna agentsia za prihodite

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, teisėjai C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot (pranešėjas), A. Arabadjiev ir E. Regan,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį ir įvykus 2017 m. spalio 18 d. posėdžiui,

išnagrinęs pastabas, pateiktas:

- „ZPT“ AD, atstovaujamos advokatė M. Ekimdzhiev ir K. Boncheva,
- *Narodno sabranie na Republika Bulgaria*, atstovaujamos T. Tsacheva,
- *Varhoven administrativen sad*, atstovaujamo G. Kolev ir M. Semov,
- *Natsionalna agentsia za prihodite*, atstovaujamos B. Atanasov ir I. Kirova,
- Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos E. Petranova ir L. Zaharieva,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos S. Charitaki ir S. Papaioannou,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* C. Colelli,

– Europos Komisijos, atstovaujamos L. Armati, P. Mihaylova ir E. Manhaeve, susipažinęs su 2017 m. lapkričio 29 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada, priima šį

Sprendimas

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1998/2006 dėl [SESV 107 ir 108] straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 379, 2006, p. 5) 1 straipsnio 1 dalies d punkto galiojimo atsižvelgiant į SESV 35 straipsnį ir šios nuostatos išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant „ZPT“ AD ginčą su *Narodno sabranie na Republika Bulgaria* (Bulgarijos Respublikos Nacionalinis Susirinkimas), *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas, Bulgarija) ir *Natsionalna agentsia za prihodite* (Nacionalinė pajamų agentūra, Bulgarija) dėl prašymo atlyginti žalą, padarytą dėl Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto nuostatų pažeidimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 994/98 dėl [SESV 107 ir 108] straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 142, 1998, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 312) Europos Komisija, be kita ko, buvo įgaliota reglamentu nustatyti pagalbos dydį, už kurį mažesnė pagalba (vadinamoji *de minimis* pagalba) laikoma neatitinkančia visų SESV 107 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų ir dėl to jai netaikomas SESV 108 straipsnyje numatytas pranešimo Komisijai reikalavimas.

4 Tuo metu, kai klostėsi pagrindinėje byloje nagrinjamos aplinkybės, *de minimis* pagalbos priėmimo reglamentuojančios nuostatos buvo tvirtintos Reglamente Nr. 1998/2006, jo 1 straipsnio 1 dalis buvo suformuluota taip:

„Šis reglamentas taikomas pagalbai, teikiamai žmonių visuose sektoriuose, išskyrus:

<...>

d) pagalbą su eksportu susijusiai veiklai trečiuosiose šalyse arba valstybėse narėse, konkrečiai, pagalbą, tiesiogiai susijusią su eksportuojamais kiekiais, platinimo tinklo kūrimu bei veikla, arba kitoms einamosioms išlaidoms, susijusioms su eksporto veikla;

<...>“

5 Šio reglamento 2 straipsnyje buvo nustatyta:

„1. Pagalbos priemonės laikomos neatitinkančiomis [SESV 107 straipsnio 1 dalies] kriterijų ir joms netaikomas [SESV 108 straipsnio 3 dalyje] numatytas pranešimo reikalavimas, jeigu jos atitinka šio straipsnio 2[–]5 dalyse nustatytas sąlygas.

2. Bendra *de minimis* pagalbos, suteiktos vienai žmonei per trejus fiskalinius metus, suma neviršija 200 000 eurų. <...> Ši riba taikoma nepriklausomai nuo *de minimis* pagalbos formos arba siekiamų tikslų <...>

<...>“

Bulgarijos teis?

6 Pagrindin?s bylos aplinkyb?ms taikytinos redakcijos *Zakon za korporativnoto podohodno oblagane* (Pelno mokes?io ?statymas) 182 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Mokes?io lengvata, kuri yra *de minimis* pagalba, netaikoma:

<...>

7) investicijoms ? turt?, kuris skirtas veiklai, susijusiai su eksportu ? tre?i?sis šalis arba valstybes nares.

<...>“

7 Pelno mokes?io ?statymo 184 straipsnyje nurodyta:

„Apmokestinamiesiems asmenims taikomas dalinis ar visiškas atleidimas nuo pelno mokes?io, mokamo nuo apmokestinamojo pelno, gauto iš vykdytos gamybos veiklos, ?skaitant gamyb? naudojant užsakovo medžiagas, jei yra ?vykdytos toliau nurodytos kumuliacin?s s?lygos:

1) apmokestinamasis asmuo vykdo gamybos veikl? tik tose savivaldyb?se, kuriose tais metais, kurie buvo prieš einamuosius metus, nedarbo lygis per t? pat? laikotarp? bent 1,35 karto viršijo nacionalin? vidutin? nedarbo lyg?;

2) ?vykdytos s?lygos, numatytos:

a) 188 straipsnyje, jei tai yra *de minimis* pagalba.

<...>“

8 Min?to ?statymo 188 straipsnyje numatyta:

„1. Mokes?io lengvata laikoma *de minimis* pagalba, jei *de minimis* pagalbos suma, kuri? apmokestinamasis asmuo gavo per trejus pastaruosius metus, ?skaitant einamuosius metus, nepaisant formos ir šaltinio, neviršija 200 000 EUR ekvivalento [Bulgarijos levais (BGN)] <...>

2. L?šos, atitinkan?ios 184 straipsnyje numatyt? atleidim? nuo mokes?io, turi b?ti investuotos ? material?j? arba nematerial?j? turt? pagal apskait? reglamentuojan?ius teis?s aktus per ketverius metus, skai?iuojant nuo t? met?, už kuriuos atleidžiama nuo mokes?io.

<...>“

Pagrindin? byla ir prejudiciniai klausimai

9 Pagal Bulgarijos teis? ?steigta bendrov? ZPT atskiruose gamybos cechuose vykdo trij? r?ši? techniškai savarankišk? veikl?, b?tent profiliuot? ir apvali? vamzdži? ir vamzdeli? gamyb?, atvir? šaltojo formavimo ir lankstymo profiliuot? ir plienini? apsaugos ?rengini?, skirt? keliams, gamyb?, atskir? element? karšt?j? galvanizavim? ir cinkavim? elektroliz?s b?du.

10 Mokesčių deklaracijoje už 2008 m. ZPT nurodė norinti pasinaudoti Pelno mokesčio įstatymo 184 straipsnyje numatyto atleidimo nuo pelno mokesčio – 140 677,51 BGN (maždaug 70 000 EUR) suma.

11 2010 m. kovo 5 d. mokestinio patikrinimo akte šio atleidimo nuo mokesčio neleista taikyti motyvuojant tuo, kad investicijos, už kurias ZPT ketina pasinaudoti minėtu atleidimu nuo mokesčio, buvo gamybos cechus, kuriuose pagamintos prekės skirtos eksportuoti, o pagal Pelno mokesčio įstatymo 182 straipsnio 2 dalies 7 punktą tokioms investicijoms atleidimas nuo mokesčio netaikomas.

12 2010 m. gegužės 21 d. ZPT apskundė minėtą mokestinio patikrinimo aktą *Administrativen sad – grad Burgas* (Burgaso administracinis teismas, Bulgarija). 2011 m. sausio 12 d. sprendimu tas teismas panaikino minėtą mokestinio patikrinimo aktą; jis nusprendė, kad atsisakymas taikyti atleidimą nuo mokesčio yra nepagrįstas, nes, kiek tai susiję su savarankiška atskirų elementų cinkavimo elektrolizės būdu veikla, kurią ZPT deklaravo norinti investuoti, nebuvo vykdoma jokio eksporto, o ketverių metų terminas, per kurį ši bendrovė gali investuoti atleidimą nuo mokesčio atitinkančias sumas, dar nesibaigė.

13 2011 m. gruodžio 27 d. sprendimu, kuris buvo priimtas dėl apeliacinio skundo ir tapo galutinis, *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) panaikino minėtą sprendimą ir atmetė ZPT skundą dėl 2010 m. kovo 5 d. mokestinio patikrinimo akto. Konstatavęs, kad buvo investuota į karštojo galvanizavimo gamybos cechą, kuriame pagamintos prekės buvo eksportuotos, tas teismas nusprendė, kad Pelno mokesčio įstatymo 182 straipsnio 2 dalies 7 punkte nustatyta sąlyga investuoti į turtą, nesusijusį su eksportu į trečiųsias valstybes ar valstybes nares, nevykdyta ir kad tokiomis sąlygomis atleidimas nuo mokesčio turi būti analizuojamas kaip valstybės pagalba, kurios poveikis – konkurencijos iškraipymas vidaus rinkoje.

14 ZPT prašo *Sofiyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas, Bulgarija) pripažinti Bulgarijos Respublikos Nacionalinio Susirinkimo, *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) ir Nacionalinės pajamų agentūros atsakomybę už šią institucijų tariamai padarytus Sąjungos teisės pažeidimus. Ji teigia turinti teisę kompensaciją, lygią atleidimo nuo mokesčio, kurį jai atsisakyta taikyti, sumai, ir į palūkanas.

15 *Sofiyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas) kelia klausimą dėl apribojimo, kurį nacionalinis įstatymas leidžia yra numatęs Pelno mokesčio įstatymo 182 straipsnio 2 dalies 7 punkte, atitikties Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktui.

16 Tokiomis aplinkybėmis *Sofiyski gradski sad* (Sofijos miesto teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Sąjungos teisės gyvendinantys teisės aktai, kaip antai Reglamentas Nr. 1998/2006, tiesiogiai veikia ir yra tiesiogiai taikomi; jeigu taip, ar šiuos principus pažeidžia nacionalinio įstatymo leidėjo priimta teisės norma, kuri susiaurina arba apriboja Sąjungos teisės normas taikymo srityje?

2. Ar valstybės pagalba, suteikta kaip mokesčio lengvata, yra suderinama su konkurencija vidaus rinkoje, jei pagalba investuojama į turtą, naudojamą gaminiams, kurie iš dalies eksportuojami į trečiųsias valstybes arba valstybes nares, gaminti?

3. Ar eksporto gaminių gamyba naudojant iš valstybės pagalbos lėšų gynt turtą yra veikla, kuri pagal Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktą tiesiogiai susijusi su eksportuojamais kiekiais? Jeigu atsakymas būtų neigiamas, ar valstybės narės turi galimybę

nacionalinio teisės numatyti papildomus apribojimus gaminiams, kurie buvo pagaminti naudojant iš mokesčių lengvatos investicijas gautą turtą, eksportuotojams. Jeigu atsakymas būtų teigiamas, koks yra šios nuostatos santykis su SESV 35 straipsniu dėl kiekybinių eksporto apribojimų ir visų lygiaverčių poveikio priemonių tarp valstybių narių uždraudimo ir ar yra diskriminacija ir laisvo prekių judėjimo pažeidimas?

4. Ar pagal Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnį draudžiama nepripažinti juridiniam asmeniui iš Sąjungos teisės kylančios teisės finansinėje *de minimis* pagalboje, kol nesibaigė nacionaliniame statyme nustatytas ketverių metų terminas, per kurį turi būti investuota, tik dėl to, kad šiuo laikotarpiu asmuo išsavo investavo ir kitas, savarankiškas ir atskiras savo verslo struktūras, kurios vykdo eksportą“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtinumų

17 *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą.

18 Pirma, tas teismas mano, kad toks prašymas nėra nei svarbus, nei būtinas, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi priimti sprendimą tik dėl akivaizdaus Sąjungos teisės pažeidimo ir priežastinio ryšio tarp šio tariamo pažeidimo ir nurodomos žalos egzistavimo.

19 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytus teisinius pagrindus ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo tik jei akivaizdu, kad prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, būtinai, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2016 m. rugsėjo 22 d. Sprendimo *Breitsamer und Ulrich*, C-113/15, EU:C:2016:718, 33 punktą).

20 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad pagrindinėje byloje ZPT prašo pripažinti Bulgarijos valstybės atsakomybę dėl vieno *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) sprendimo ir tariamą Sąjungos teisės pažeidimą, priskirtiną Bulgarijos Respublikos Nacionaliniam Susirinkimui ir Nacionalinei pajamų agentūrai. Tačiau savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia būtų nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamomis nacionalinės teisės nuostatomis buvo pažeistos Sąjungos teisės taisyklės valstybės pagalbos arba laisvo prekių judėjimo srityje. Tokiomis aplinkybėmis šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą negali būti laikomas akivaizdžiai nesvarbiu.

21 Antra, *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) teigia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prejudiciniu prašymu siekia, jog būtų peržiūrėtas *res judicata* gali turintis nacionalinis sprendimas, kurio skysti nebegalima, net jeigu tuo būtų siekiama pašalinti Sąjungos teisės pažeidimą. Dėl tos pačios priežasties šis prašymas nėra prejudicinis.

22 Pažymėtina, kad, viena vertus, šie argumentai susiję su prašymo priimti prejudicinį sprendimą esme, o ne su jo priimtumu. Kita vertus, bylos dėl valstybės atsakomybės dalykas nėra tas pats ir jos šalys nebūtinai yra tos pačios kaip bylos, kurioje buvo priimtas *res judicata* gali turintis sprendimas. Iš to matyti, kad *res judicata* galios principas neprieštarauja tam, kad būtų pripažintas valstybės atsakomybės už galutinės instancijos teismo sprendimą principas (2003 m.

rugs?jo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C?224/01, EU:C:2003:513, 39 ir 40 punktai).

23 Tre?ia, prašymas priimti prejudicin? sprendim? pažeidžia Bulgarijos teism? procesin? autonomij? ir Bulgarijos Konstitucijoje nustatytas teism? kompetencijos pasiskirstymo taisykles, nes civiliniai teismai, prie kuri? priskirtinas prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismai, neturi jurisdikcijos pripažinti administracini? teism? priimto sprendimo neteis?tum?.

24 Vis d?lto iš procesin?s autonomijos principo matyti, kad nesant S?jungos reglamentavimo kiekvienos valstyb?s nar?s teis?s sistemoje turi b?ti nustatytas teismai, kompetentingas nagrin?ti su žalos, padarytos d?l S?jungos teis?s pažeidimo priimant galutin?s instancijos nacionalinio teismo sprendim?, atlyginimu susijusias bylas (2003 m. rugs?jo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C?224/01, EU:C:2003:513, 59 punktas). Tokiomis aplinkyb?mis Teisingumo Teismas neturi išd?styti savo pozicijos d?l to, kuris teismai kompetentingas nagrin?ti tok? ieškin? d?l atsakomyb?s, koks pareikštas prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusiam teisme (2017 m. lapkri?io 23 d. Sprendimo *CHEZ Electro Bulgaria ir Frontex International*, C?427/16 ir C?428/16, EU:C:2017:890, 30 punktas).

25 Ketvirta, *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas), remdamasis Teisingumo Teismo proced?ros reglamento 94 straipsniu, reiškia kelis kaltinimus, susijusius su prašymo priimti prejudicin? sprendim? netikslumu ir netgi faktiniu ir teisiniu neteisingumu, tr?kstamu ryšiu su pagrindine byla ir nepakankamu motyvavimu.

26 Jo teigimu, pirma, prašyme priimti prejudicin? sprendim? nenurodyti faktiniai duomenys, kuriais jame remiamasi, taip pažeidžiant Proced?ros reglamento 94 straipsn?, o ketvirtajame klausime netgi iškraipomos pagrindin?s bylos faktin?s aplinkyb?s. Pažym?tina, kad prašyme priimti prejudicin? sprendim? pagrindin?s bylos faktin?s aplinkyb?s nurodytos pakankamai detalios. Tariamasis faktinis aplinkybi? iškraipymas iš ties? susij?s su diskusija d?l ZPT padalinio teisinio kvalifikavimo, o tai priklauso tik prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo kompetencijai ir neturi ?takos atsakymams, kurie turi b?ti pateikti ? Teisingumo Teismui adresuotus klausimus.

27 Antra, nors pa?iame pirmojo klausimo tekste tiksliai nenurodytos nei aptariamos nacionalin?s teis?s nuostatos, nei problema, kylanti d?l j? santykio su Reglamentu Nr. 1998/2006, prašyme priimti prejudicin? sprendim? pateikti visi šiuo klausimu reikalingi paaiškinimai.

28 Tre?ia, antrasis klausimas, susij?s su valstyb?s pagalbos eksportuojamoms prek?ms suderinamumu su konkurencija vidaus rinkoje, suformuluotas netiksliai. Vis d?lto, siekdamas pateikti nauding? atsakym?, Teisingumo Teismas prireikis turi performuluoti jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Szemerey*, C?330/14, EU:C:2015:826, 30 punkt?).

29 Antruoju klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismai siekia išsiaiškinti, kiek laisvo prek? jud?jimo principas draudžia pagalb?, net *de minimis*, eksportuojamoms prek?ms. Kadangi pagal suformuot? jurisprudencij? antrin? teis? turi b?ti aiškinama taip, kad kuo labiau atitikt? pirmin? S?jungos teis?, laisvo prek? jud?jimo principas gali tur?ti ?takos Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto aiškinimui, kuris yra kit? klausim? dalykas.

30 Ketvirta, *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) teisingai pažymi, kad prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismai aiškiai nenurodo priežas?i?, d?l kuri? jam tre?iojo klausimo tre?ioje dalyje kyla klausimas d?l Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto galiojimo atsižvelgiant ? SESV 35 straipsn?. Ta?iau šias priežastis galima paprasčiausiai sužinoti iš kit? prejudicini? klausim?. Iš ties? nacionaliniam teismui

naudinga žinoti, ar antrinė teisė nuostata, kuri Teisingumo Teismo prašo išaiškinti, siekdamas vertinti aptariamą nacionalinę teisę nuostatą teisėtumą, nėra negaliojanti atsižvelgiant į SESV 35 straipsnį.

31 Penkta, *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) mano negalintis būti atsakovas byloje dėl žalos, kylančios dėl jo tariamai padaryto Sąjungos teisės pažeidimo, atlyginimo, nepažeidžiant valdžios padalijimo principo, teismo nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimo ir Bulgarijos Konstitucijoje nustatytos teismo kompetencijos ir hierarchijos.

32 Primintina, kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnio antrą pastraipą ir Procedūros reglamento 96 straipsnio 1 dalies a punktą pastabas Teisingumo Teismui procese dėl prejudicinio sprendimo priėmimo gali pateikti, be kita ko, pagrindinės bylos šalys. Tačiau pagrindinės bylos šalies statusas, kurio pagrindu *Varhoven administrativen sad* (Aukščiausiasis administracinis teismas) buvo pasiūlyta pateikti pastabas šiame procese, grindžiamas vien nacionalinio teismo pagal nacionalinę teisę taisyklės atliktu vertinimu. Bet kuriuo atveju pagrindinės bylos šalys neturi jokios pareigos pateikti pastabas Teisingumo Teisme vykstant procesui dėl prejudicinio sprendimo priėmimo.

33 Šiomis aplinkybėmis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas.

Dėl esmės

Dėl trečiojo klausimo trečiosios dalies

34 Trečiojo klausimo trečia dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateiktas teismas iš esmės siekia išaiškinti, ar Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktas negalioja atsižvelgiant į SESV 35 straipsnį.

35 Pagal SESV 107 straipsnį „valstybės narės arba iš jos valstybinis išteklis bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras ūmones arba tam tikrą pramonę, iškreipia konkurenciją arba gali ją iškreipti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro tokį valstybių narių tarpusavio prekybai“. SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „[a]pie visus ketinimus suteikti ar pakeisti pagalbą Komisija turi būti laiku informuojama, kad galėtų pateikti savo pastabas“.

36 Tačiau pagal SESV 109 straipsnį Europos Sąjungos Taryba turi teisę priimti taikymo reglamentus, be kita ko, siekdama konkrečiai nustatyti SESV 108 straipsnio 3 dalies taikymo sąlygas ir pagalbos kategorijas, kurioms pastarojoje nuostatoje numatyta tvarka netaikoma (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 21 d. Sprendimo *Dilly's Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, 33 punktą). Todėl pagal Reglamentą Nr. 994/98 Komisija buvo galiojanti reglamentu nustatyti pagalbos dydį, už kurį mažesnioms pagalbos priemonėms netaikomas SESV 108 straipsnyje numatytas pranešimo Komisijai reikalavimas.

37 Reglamente Nr. 1998/2006 Komisija nustatė pagalbos dydį – 200 000 EUR per trejus metus, už kurį mažesnės valstybės pagalbos priemonės laikomos nedidelėmis tokios valstybių narių tarpusavio prekybai ir dėl to apie jas neturi būti pranešta. Tačiau pagal šį reglamentą tokia tvarka netaikoma tam tikroms pagalbos kategorijoms, konkrečiai pagal jo 1 straipsnio 1 dalies d punktą – „pagalb[ai] su eksportu susijusiai veiklai trečiuosiose šalyse arba valstybės narėse, konkrečiai, pagalb[ai], tiesiogiai susijusi[ai] su eksportuojamais kiekiais, platinimo tinklo kūrimu bei veikla, arba kitoms einamosioms išlaidoms, susijusioms su eksportuojama veikla“.

38 SESV 35 straipsnis draudžia kiekybinius eksporto apribojimus ir visas lygiavertio poveikio

priemonės tarp valstybių narių.

39 Vertinant Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto atitiktį pastarosioms nuostatomis reikia pateikti tris pirmines pastabas.

40 Pirma, kiekybinis eksporto apribojimas ir lygiavertio poveikio priemonių draudimas taikomas tiek Sąjungos institucijoms, tiek valstybės narėms, todėl antrinės teisės norma gali būti užginčyta šiuo pagrindu, įskaitant prejudicinio klausimo pateikimą siekiant įvertinti galiojimą (šiuo klausimu žr. 1984 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Denkavit Nederland*, 15/83, EU:C:1984:183, 15 punktą).

41 Antra, Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktas skirtas eksportui trečiųjų valstybės ar valstybės narių, o SESV 35 straipsnis taikomas tik prekybui tarp valstybių narių. Todėl šio reglamento 1 straipsnio 1 dalies d punktas, kiek jis susijęs su eksportu trečiųjų valstybės, negali prieštarauti SESV 35 straipsniui.

42 Trečia, pačiame Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkte kiekybiniai eksporto apribojimai nenustatyti. Vis dėlto reikia įvertinti, ar ši nuostata gali būti laikoma „kiekybiniam eksporto apribojimui lygiavertio poveikio priemone“.

43 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad visiems šio subjekto, vykdančiams veiklą nacionalinėje teritorijoje, taikoma nacionalinė priemonė, kuri labiau paveikia prekių išsiuntimą iš eksporto valstybės narės rinkos nei prekybą prekėmis šios valstybės narės nacionalinėje rinkoje, yra draudžiama pagal SESV 35 straipsnį (2016 m. birželio 21 d. Sprendimo *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

44 Iš šios apibrėžties matyti, kad tam, jog priemonė galėtų būti laikoma „kiekybiniam eksporto apribojimui lygiavertio poveikio priemone“, turi egzistuoti ribojamasis poveikis tarpusavio prekybai (2016 m. birželio 21 d. Sprendimo *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, 42 punktas). Šis poveikis gali būti tik nedidelis (2008 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Prancūzų bendruomenės vyriausybė ir Valonijos vyriausybė*, C-212/06, EU:C:2008:178, 52 punktas), jeigu jis nėra nei pernelyg atsitiktinis, nei pernelyg netiesioginis (2016 m. birželio 21 d. Sprendimo *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45 Vis dėlto pagalbos eksportui trečiųjų valstybės narių draudimas, net jei ta pagalba neviršija Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkte numatytos *de minimis* ribos, savaime nedaro poveikio tarpusavio prekybai, nes tik įpareigoja valstybės narių susilaikyti nuo tam tikros rūšies pagalbos teikimo. Vadinasi, ši nuostata negali būti kiekybiniam eksporto apribojimui lygiavertio poveikio priemone, draudžiama pagal SESV 35 straipsnį.

46 Tačiau visų pirma iš pagrindinių vidaus rinkos taisyklių ir bendros pagalbos teikimo schemos, kurios dalis jos yra, matyti, kad pagalbos eksportui neįtraukimas į Reglamento Nr. 1998/2006 taikymo sritį pateisinamas atsižvelgiant į patį SESV 107 straipsnio tikslą. Pagal šį straipsnį valstybės pagalba yra iš principo nesuderinama su vidaus rinka, „kai ji daro tokį valstybių narių tarpusavio prekybai“. Pagalba eksportui, net ir nedidelė, iš esmės priskiriama prie pagalbos, galinčios daryti tokį valstybių narių tarpusavio prekybai ir tiesiogiai, kai eksportuotoms prekėms suteikiamas konkurencinis pranašumas, ir netiesiogiai, kai kitos valstybės narės skatinamos taikyti simetriškas atsakomąsias priemones, skirtas šiam konkurenciniam pranašumui kompensuoti. Kaip Komisija teigė per teismo posėdį, jeigu tokia pagalba būtų leidžiama, ji būtų ypač žalinga vidaus rinkos veikimui.

47 Remiantis tuo, darytina išvada, kad SESV 35 straipsnis negali pateisinti SESV 107 straipsniui prieštaraujančių priemonių. Motyvai, dėl kurių Teisingumo Teismas nusprendė, kad SESV nuostatomis dėl valstybės pagalbos negali būti naudojamosi siekiant netaikyti Sutarties

taisykli? d?l laisvo preki? jud?jimo, patvirtina ir atvirkštin? teigin? – tai, kad šiomis nuostatomis ir taisyklomis siekiama to paties tikslo, t. y. užtikrinti laisv? preki? jud?jim? tarp valstybi? nari? ?prastomis konkurencijos s?lygomis (1986 m. birželio 5 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, 103/84, EU:C:1986:229, 19 punktas ir 1990 m. kovo 20 d. Sprendimo *Du Pont de Nemours Italiana*, C?21/88, EU:C:1990:121, 19–21 punktai).

48 Tod?l ? tre?iojo klausimo tre?i? dal? reikia atsakyti taip: j? išnagrin?jus nebuvo nustatyta nieko, kas gal?t? paveikti Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto galiojim?.

D?l pirmojo ir antrojo klausim?, tre?iojo klausimo pirm?j? dviej? dali? ir ketvirtuojo klausimo

49 Pirmuoju ir antruoju klausimais, tre?iojo klausimo pirmosiomis dviem dalimis ir ketvirtuoju klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktas turi b?ti aiškinamas taip, kad pagal j? draudžiamos nacionalin?s teis?s nuostatos, kaip antai nagrin?jamos pagrindin?je byloje, pagal kurias neleidžiama taikyti mokes?io lengvatos, kuri yra *de minimis* pagalba, investicijoms ? turt?, kuris skirtas su eksportu susijusiai veiklai.

50 Pirmiausia pažym?tina, kad Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto nuostatos turi b?ti vertinamos atsižvelgiant ? bendr? šio reglamento, kurio tikslas – nedidel?s valstyb?s pagalbos atveju leisti nukrypti nuo taisykl?s, pagal kuri? prieš ?gyvendinant bet koki? pagalb? apie j? turi b?ti pranešta Komisijai, kontekst?.

51 Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto tikslas – apriboti galim? šios leidžian?ios nukrypti nuostatos taikymo srit? pašalinant iš jos pagalb? eksportui. Taigi šis draudimas vertintinas kaip gr?žimas prie Sutartyje ?tvirtinto valstyb?s pagalbos draudimo principo. Tod?l negalima jo aiškinti siaurai.

52 Antra, primintina, kad Reglamento Nr. 1998/2006 tikslas ir juo siekiami sukelti teisiniai padariniai joki? b?du nebuvo nei ?pareigoti valstybes nares suteikti tam tikr? pagalb?, nei ?pareigoti jas išnaudoti visas šio reglamento teikiamas galimybes nukrypti.

53 ? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo klausimus reikia atsakyti atsižvelgiant ? šiuos aspektus.

54 Pagal Peln? mokes?io ?statymo 184 ir 188 straipsnius ?mon?ms, vykdan?ioms gamybos veikl? savivaldyb?je, kurioje, kaip nustatyta, nedarbo lygis gerokai viršija nacionalin? vidurk?, suteikiamas mažesnis atleidimas nuo mokes?io nei Reglamente Nr. 1998/2006 nustatyta riba, su s?lyga, kad šios ?mon?s ten investuos atleidimo nuo mokes?io sum? per ketverius metus, skai?iuojant nuo t? met?, už kuriuos atleidžiama nuo mokes?io. Pagal šio ?statymo 182 straipsnio 2 dalies 7 punkt? mokes?io lengvata netaikoma „investicijoms ? turt?, kuris skirtas veiklai, susijusiai su eksportu“. Taigi Bulgarijos Respublika ketino ?gyvendinti Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkt?, pagal kur? *de minimis* taisykl? netaikoma eksport? skatinan?iai pagalbai.

55 Pagal Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkt? reglamentas netaikomas ne visai pagalbai, kuri gal?t? tur?ti ?takos eksportui, o tik tai, kurios tiesioginis tikslas pagal pa?i? jos form? – remti pardavimus kitoje valstyb?je. Tokia pagalba laikoma tik pagalba, „tiesiogiai susijusi su eksportuojamais kiekiais“, platinimo tinklo k?rimu ir veikla, ir pagalba d?l kit? einam?j? išlaid?, susijusios su eksporto veikla.

56 Tod?l pagalba investicijoms su s?lyga, kad jos princip? ar sumos viena ar kita forma neapibr?žia eksportuot? preki? kiekis, nepriklauso prie „pagalb[os] su eksportu susijusiai veiklai“,

kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktą, ir todėl nepatenka į šios nuostatos taikymo sritį, net jei taip remiamos investicijos sudaro sąlygas vystyti eksportui skirtą prekių gamybą.

57 Priešingu atveju, t. y. jeigu pagalba investicijoms apibrėžiama eksportuoti prekių kiekiais ir dėl to patenka į Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto taikymo sritį, *de minimis* taisyklė jai negali būti taikoma. Taip aiškinamos Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punkto nuostatos nedraudžia tokios nacionalinės teisės nuostatos, kaip Pelno mokesčio įstatymo 182 straipsnio 2 dalies 7 punktas, jeigu nacionalinis teismas jas aiškina kaip nustatančias tokios pačios išimtį ir jį tekstas leidžia tai daryti.

58 Todėl pirmąjį ir antrąjį klausimus, trečiojo klausimo pirmąsias dvi dalis ir ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias neleidžiama taikyti mokesčio lengvatos, kuri yra *de minimis* pagalba, investicijoms į turtą, kuris skirtas su eksportu susijusiai veiklai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

59 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Išnagrinėjus trečiojo klausimo trečiąją dalį nebuvo nustatyta nieko, kas galėtų paveikti 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1998/2006 dėl [SESV 107 ir 108] straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai 1 straipsnio 1 dalies d punkto galiojimui.**
- 2. Reglamento Nr. 1998/2006 1 straipsnio 1 dalies d punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal kurias neleidžiama taikyti mokesčio lengvatos, kuri yra *de minimis* pagalba, investicijoms į turtą, kuris skirtas su eksportu susijusiai veiklai.**

Parašai.

* Proceso kalba: bulgarų.